

Analiză - 2013

România și statul social

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU EVALUARE ȘI STRATEGIE

România și statul social

Acest studiu a fost realizat în trei țări, care reprezintă câte un model de politici sociale, tradiții în guvernare și traiectorii de reformă: Marea Britanie (anglo-saxon), Franța (continental) și Danemarca (nordic). Principalul scop al acestui studiu a fost analiza unor atitudini ale cetățenilor privind statul social, precum și privind modificările care ar trebui aduse politicilor sociale. O premisă de la care s-a plecat este aceea că, în urma crizei financiare și austerității fiscale, cetățenii europeni au devenit mai conștienți de necesitatea prioritizării resurselor, de reduceri bugetare și de o potențială renegociere a contractului social.

Această lucrare prezintă date comparative de cercetare despre atitudinile publicului față de statul social și orizonturile pentru noi modernizări și reforme. Studiul nu indică faptul că partidele politice ar trebui să urmărească doar ce „le spun” sondajele. Rolul statului ar trebui definit pe baza unor principii ideologice și filosofice coerente. Totuși, datele care conturează atitudinile publice asistă actorii politici în a determina cât spațiu de manevră există, care reforme este mai probabil să fie acceptate de către electorat sau ce coaliții de sprijin există pentru schimbările controversate.

De la sfârșitul anilor '90 a existat un consens în cadrul social-democrației europene cu privire la un stat de investiții sociale în *stil nordic* care să creeze un echilibru între piețe și justiția socială prin intermediul unor sisteme sociale bazate pe serviciu (*service-intensive*). Conform acestei perspective, statele sociale europene ar trebui să se concentreze mai puțin pe *vechile* riscuri sociale (șomaj, bătrânețe) și mai mult pe cele noi (sărăcia familiei, distrugerea relațiilor).

Totuși, acest lucru se dovedește a fi riscant, iar criza financiară pare să fi impus reorientarea spre statul social tradițional. În consecință, e posibil ca criza să fi impus această reorientare tocmai când statele sociale europene ar trebui să se adapteze (în lumina schimbărilor structurale majore), reprezentând un risc pentru echitate, creștere și sustenabilitate socială.

Rolul statului și capitalismul social

În ultimii 30 de ani au existat serioase îndoieli cu privire la compatibilitatea dintre statele sociale și capitalismul globalizat, post-industrial. În primul rând, există o perspectivă conform căreia statele sociale distorsionează piața prin distrugerea stimulentei pentru a munci, a economisi și a investi, concomitent cu alimentarea ratelor crescute de dependență (high dependency ratios). Mai apoi, se argumentează că schimbările demografice și sociale, în special îmbătrânirea populației, determină ca statele sociale să devină nesustenabile din punct de vedere financiar. În final, se afirmă că economia mondială impune noi discipline asupra guvernelor, forțându-le să restrângă cheltuielile și să reducă protecția socială pentru a rămâne competitive pe plan global.

Criza financiară a părut să ofere legitimitate tuturor acestor argumente din cauza crizei în domeniul finanțelor publice; în centrul discursului politic se află acum rolul și funcția statului.

S-a acordat o minimă importanță felului în care sunt restructurate statele sociale în vederea adaptării la noile riscuri și nevoi, iar acum rolul și scopul fundamental al statului social este reevaluat.

Desigur, este important de menționat că nu există un singur model de capitalism social în Europa. Gosta Esping-Andersen vorbește despre „trei lumi” ale capitalismului social în Europa, care există și astăzi:

Statele sociale nordice (social-democrate)

se bazează pe strategii de investiții sociale care promovează o mai mare/ o creștere a ocupării forței de muncă, asigurând o grijă „din leagăn până în mormânt” (susținerea copilului și protecție socială pentru bătrâni).

Statele sociale continentale (conservatoare)

mențin sistemele de asigurări sociale contributive care oferă un grad ridicat de protecție a „celor din interior” (insiders), în timp ce continuă să reglementeze ocuparea forței de muncă și piața muncii.

Statele sociale anglo-saxone (liberale)

au trecut printr-o tranziție, adoptând elemente ale abordării investiției sociale. Cu toate acestea, beneficiile sociale rămân relativ scăzute; există o dependență crescută față de orientarea și evaluarea resurselor, iar o proporție considerabilă a serviciilor de stat a fost privatizată.

Fiecare dintre aceste tipuri de stat social reprezintă o reflexie a unui set particular de forțe politice și coaliții, precum și a unor filosofii politice distincte. Modelul nordic și cel continental sunt similare în termeni de cheltuieli, dar statele social democrate oferă în mare parte servicii sociale publice.

Statele sociale după Crah

Statele sociale europene se confruntă cu două seturi largi de provocări:

1 Finanțarea capitalismului social după criza financiară: creșterea înceată și productivitatea scăzută accelerează procesul de de-industrializare în favoarea puterilor emergente.

Disjuncția dintre regimurile de protecție socială existente și noile riscuri și nevoi sociale

2

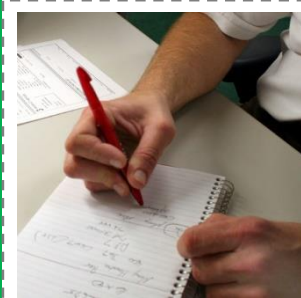
RĂSPUNS LA CRIZĂ:

Construcția unui caz pentru un stat al investițiilor sociale

Paradigma investițiilor sociale se referă la un set larg de strategii care să răspundă provocărilor demografice precum îmbătrânirea populației și tranziția spre o economie bazată pe servicii și concentrată pe cunoaștere (knowledge-driven).

Elemente de bază ale abordării:

- Programe de educație și îngrijirea copilului finanțat din bani publici

- Investiții în capitalul uman, abilități și învățare continuă

- Abordarea șomajului (în special în ceea ce îi privește pe tineri) prin politici active privind piața muncii

- Crearea unei economii și a unei societăți bazate pe învățare - oferirea posibilității ca forța de muncă să își îmbunătățească constant cunoștințele și capacitățile prin oferirea către angajați a unei mize democratice în organizarea firmei.

Principalele rezultate ale studiului

Când vine vorba despre pensiile de stat, părerile românilor sunt împărțite; câte 31% dintre respondenți consideră că pensiile ar trebui să se adreseze tuturor celor care au nevoie, indiferent de contribuția lor la sistem, respectiv că acestea ar trebui să fie furnizate în mod egal fiecărui cetățean, indiferent de nevoia sau de contribuția lor la sistem; o proporție mai ridicată, însă - 37% - consideră că acestea ar trebui să se adreseze exclusiv celor care au contribuit la sistem, indiferent de câtă nevoie ar avea. Aceasta este tendința dominantă și în Marea Britanie și în Franța, însă, în Danemarca, cei mai mulți respondenți (40%) sunt de părere că pensiile ar trebui furnizate fiecărui cetățean în mod egal.

Care dintre aceste căi credeți că este cea mai potrivită pentru a decide cine ar trebui să obțină următoarele beneficii sau servicii?

Pensii de stat	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Ar trebui să li se adreseze celor care au nevoie, indiferent de contribuția lor la sistem	31%	18%	22%	34%
Ar trebui să li se adreseze doar celor care au contribuit la sistem, indiferent de câtă nevoie au	37%	48%	44%	20%
Ar trebui să fie furnizate în mod egal fiecărui cetățean, indiferent de nevoia sau de contribuția lor la sistem	31%	26%	29%	40%
Nu știu	1%	9%	6%	7%
Total	100%	100%	100%	100%

Locuințele sociale, în viziunea celor mai mulți respondenți din trei țări unde a fost realizat studiul, mai puțin din Marea Britanie, ar trebui să li se adreseze celor care au nevoie, indiferent de contribuția lor la sistem. Cea mai ridicată proporție a respondenților care sunt de această părere este înregistrată în România (48%), urmată de Danemarca (42%). Cei mai mulți respondenți din Marea Britanie (41%) sunt de părere că de acestea ar trebui să beneficieze doar cei care au contribuit la sistem, indiferent de câtă nevoie au.

Care dintre aceste căi credeți că este cea mai potrivită pentru a decide cine ar trebui să obțină următoarele beneficii sau servicii?

Locuințe sociale	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Ar trebui să li se adreseze celor care au nevoie, indiferent de contribuția lor la sistem	48%	31%	39%	42%
Ar trebui să li se adreseze doar celor care au contribuit la sistem, indiferent de câtă nevoie au	21%	41%	31%	15%
Ar trebui să fie furnizate în mod egal fiecărui cetățean, indiferent de nevoia sau de contribuția lor la sistem	29%	16%	22%	32%
Nu știu	1%	11%	8%	11%
Total	100%	100%	100%	100%

În cazul ajutorului de șomaj, se remarcă tendințe similare în rândul respondenților din cele 4 state, cei mai mulți considerând că acesta ar trebui să se adreseze mai degrabă celor care au contribuit la sistem, indiferent de câtă nevoie au (R: 54%, MB: 49%, F: 57%, D: 43%). Proporții variabile ale participanților la studiu sunt de părere că această prestație trebuie acordată persoanelor care au nevoie, indiferent de contribuția lor la sistem (R: 25%, MB: 24%, F: 17%, D: 29%).

Care dintre aceste căi credeți că este cea mai potrivită pentru a decide cine ar trebui să obțină următoarele beneficii sau servicii?

Ajutor de șomaj	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Ar trebui să li se adreseze celor care au nevoie, indiferent de contribuția lor la sistem	25%	24%	17%	29%
Ar trebui să li se adreseze doar celor care au contribuit la sistem, indiferent de câtă nevoie au	54%	49%	57%	43%
Ar trebui să fie furnizate în mod egal fiecărui cetățean, indiferent de nevoia sau de contribuția lor la sistem	20%	16%	19%	21%
Nu știu	1%	10%	7%	8%
Total	100%	100%	100%	100%

Persoanele intervievate din România consideră că principala reacție pe care ar trebui să o aibă Guvernul în contextul situației economice actuale este aceea de a reduce prestațiile sociale adresate persoanelor cu venituri mai mari (48%), în timp ce 20% consideră că beneficiile sociale ar trebui reduse pentru toată lumea, iar 18% sunt de părere că acestea ar trebui concentrate înspre cei care au cea mai mare nevoie de ele. Nu există un consens în rândul respondenților din cele 4 țări privind acest aspect; cu toate că reducerea beneficiilor adresate celor cu venituri mari este o măsură aleasă de cei mai mulți dintre intervievați, aceștia o fac în proporții variabile, iar în cazul Danemarckii există proporții egale ale intervievaților care ar alege această măsură sau concentrarea beneficiilor asupra celor care au cea mai mare nevoie (30%).

Gândindu-vă la bugetul de stat al României și la situația economică actuală, care dintre următoarele ar trebui să fie principala reacție a guvernului?

	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Reducerea beneficiilor adresate cetățenilor cu venituri mari	48%	29%	46%	30%
Concentrarea beneficiilor asupra celor care au cea mai mare nevoie	18%	25%	16%	30%
Limitarea beneficiilor la cetățenii care au contribuit la sistem	6%	24%	17%	13%
Creșterea taxelor pentru a menține beneficiile la același nivel	1%	6%	4%	7%
Reducerea beneficiilor pentru toată lumea	20%	5%	5%	8%
Nici una dintre cele de mai sus	3%	4%	5%	7%
Nu știu	3%	7%	7%	5%
Nu răspund	1%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

Românii sunt cei mai dispuși să susțină reduceri ale cheltuielilor publice dintre respondenți; principalele domenii unde ar fi cei mai mulți de acord cu reduceri bugetare sunt: poliția (46%), transportul în comun (45%), apărarea națională (40%), învățământul superior (39%) și serviciile comunitare (37%). În Marea Britanie, cei mai mulți respondenți susțin reduceri ale cheltuielilor publice pentru prestații sociale: ajutorul de șomaj și concediile de maternitate sau paternitate (câte 26%), alocația copiilor (23%). Acestea sunt urmate de apărarea națională, unde susțin reducerea cheltuielilor 21% dintre intervievați. În Franța, apărarea națională este domeniul unde cei mai mulți intervievați consideră că ar putea fi reduse cheltuielile (36%), acesta fiind urmat de serviciile de locuire sau comunitare (33%) și de alocația copiilor (19%). În Danemarca, majoritatea intervievaților ar alege apărarea națională pentru reduceri bugetare (52%), acest domeniu fiind urmat de alocația copiilor (36%) și de serviciile de locuire/comunitare, precum și de locuințele sociale (câte 21%).

RĂSPUNS MULTIPLU

În care dintre următoarele domenii ați susține o reducere a cheltuielilor publice pentru ca altele să primească fonduri suplimentare?	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Poliție	46%	4%	8%	4%
Transport în comun	45%	8%	9%	11%
Apărarea națională	40%	21%	36%	52%
Universități/colegii	39%	17%	6%	7%
Servicii de locuire/comunitare	37%	12%	33%	21%
Locuințe sociale	34%	18%	11%	21%
Ajutorul de șomaj	30%	26%	15%	12%
Pensie de stat	29%	3%	5%	5%
Concediul de maternitate/paternitate	25%	26%	12%	19%
Sănătate	25%	5%	7%	4%
Pensii de boală și de handicap	24%	17%	12%	7%
Îngrijirea preșcolară	24%	19%	8%	8%
Educație primară și gimnazială	21%	3%	5%	1%
Alocația copiilor	17%	23%	19%	36%
Nu consider că ar trebui să apară reduceri ale cheltuielilor publice în nici un domeniu	3%	20%	12%	13%
Altele	56%	5%	5%	8%

Românii sunt foarte „generoși” atunci când vine vorba despre realocarea fondurilor publice, comparativ cu respondenții din celelalte țări unde a fost realizat acest studiu. Astfel, 93% dintre ei ar susține alocarea unor fonduri suplimentare pentru sistemul public de sănătate (opțiune populară în rândul tuturor celorlalți respondenți - MB: 45%, F: 32%, D: 33%), 92% pentru alocația copiilor (MB: 6%, F: 13%, D: 4%). Alte domenii considerate prioritare de români sunt îngrijirea preșcolară, educația primară și secundară, pensiile de boală și handicap, precum și pensiile de stat.

RĂSPUNS MULTIPLU

În care dintre următoarele domenii ați susține alocarea unor fonduri suplimentare provenite din reduceri din alte domenii?	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Sistemul public de sănătate	93%	45%	32%	33%
Alocația copiilor	92%	6%	13%	4%
Îngrijirea preșcolară	88%	10%	16%	12%
Educație primară și gimnazială	88%	23%	23%	30%
Pensii de boală și de handicap	85%	12%	14%	15%
Pensie de stat	77%	31%	33%	22%
Concediul de maternitate/paternitate	76%	5%	4%	3%
Ajutorul de șomaj	74%	4%	10%	12%
Locuințe sociale	69%	12%	19%	5%
Apărarea națională	68%	13%	7%	3%
Universități/colegii	65%	13%	11%	15%
Servicii de locuire/comunitare	58%	9%	6%	4%
Transport în comun	53%	17%	6%	21%
Poliție	48%	29%	29%	23%
Altele	47%	2%	2%	3%
Nu consider că ar trebui să apară reduceri ale cheltuielilor publice în nici un domeniu	3%	11%	10%	11%

În viziunea celor mai numeroși respondenți din România, actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție pentru situațiile la care se face referire în chestionar. Astfel, când vine vorba despre șomaj, 24% consideră că sistemul actual de protecție socială din România oferă suficientă protecție, în timp ce 67% sunt de părere că nu oferă suficientă protecție. În Marea Britanie, 49% consideră că oferă suficientă protecție, în Franța 42%, în timp ce în Danemarca proporția celor care consideră că oferă suficientă protecție este semnificativ mai mare decât a celor care consideră opusul (65% vs. 35%).

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Șomaj	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Oferă suficientă protecție	24%	49%	42%	65%
Nu oferă suficientă protecție	67%	51%	58%	35%
Nu răspund	9%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

În cazul retrocedării unei locuințe sau al evacuării din locuință, doar 13% consideră că sistemul de asistență socială din România oferă suficientă protecție, comparativ cu 37% care spun același lucru din Marea Britanie, 47% din Franța și 66% din Danemarca.

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Retrocedarea unei locuințe sau evacuarea din locuință	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Oferă suficientă protecție	13%	37%	47%	66%
Nu oferă suficientă protecție	75%	63%	53%	34%
Nu răspund	12%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

Când vine vorba despre protecția în cazul nașterii unui copil, majoritatea respondenților din Marea Britanie, Franța și Danemarca evaluează pozitiv sistemul de asistență socială din statele în care locuiesc (MB: 78%, F: 80%, D: 92%), dar românii tind să fie mai sceptici, 31% fiind proporția celor care sunt de părere că sunt protejați în România din acest punct de vedere.

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Nașterea unui copil	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Oferă suficientă protecție	31%	78%	80%	92%
Nu oferă suficientă protecție	65%	22%	20%	8%
Nu răspund	4%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

Când vine vorba despre probleme în relație sau în familie, doar 20% dintre români sunt de părere că sistemul actual de asistență socială din România oferă suficientă protecție. În celelalte țări unde a fost realizat studiul proporțiile sunt semnificativ mai mari: 51% în Marea Britanie, 68% în Danemarca și 70% în Franța.

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Probleme în relație sau în familie	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Oferă suficientă protecție	20%	51%	70%	68%
Nu oferă suficientă protecție	75%	49%	30%	32%
Nu răspund	5%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

Sistemul de asistență socială din România este considerat neconform de 77% dintre respondenți când vine vorba despre situații de boală sau handicap. În același timp, 54% dintre locuitorii din Marea Britanie, 67% dintre francezi și 53% dintre danezi sunt de aceeași părere când vine vorba de sistemele din țările în care locuiesc.

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Boală sau handicap	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Oferă suficientă protecție	21%	46%	33%	47%
Nu oferă suficientă protecție	77%	54%	67%	53%
Nu răspund	2%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

Când vine vorba despre protecția socială în caz de pensionare, 25% o consideră suficientă în România, în timp ce în Marea Britanie proporția este de 42%, în Franța de 32%, iar în Danemarca de 66%.

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Pensionare	România	Marea Britanie	Franța	Danemarca
Oferă suficientă protecție	25%	42%	32%	66%
Nu oferă suficientă protecție	72%	58%	68%	34%
Nu răspund	3%	*	*	*
Total	100%	100%	100%	100%

Date statistice privind sistemul de asistență socială din România

Statistici preluate de la Eurostat cu privire la cheltuielile legate de protecția socială în statele membre UE și alte state europene

Tabel 1. Cheltuieli cu protecția socială în perioada 1999-2010 (calculat ca procent din PIB)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE (27 țări)	:	:	:	:	:	:	27,1	26,7	26,1	26,8	29,6	29,4
Zona Euro (17 țări)	:	26,7	26,8	27,4	27,7	27,6	27,7	27,3	26,9	27,6	30,4	30,4
Zona Euro (16 țări)	:	26,7	26,8	27,4	27,8	27,6	27,7	27,3	26,9	27,6	30,4	30,4
Belgia	26,3	25,4	26,3	26,7	27,4	27,4	27,3	27,0	26,9	28,1	30,4	29,9
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	15,1	14,2	14,1	15,5	17,2	18,1
Cehia	18,6	18,8	18,7	19,4	19,4	18,6	18,4	18,0	18,0	18,0	20,3	20,1
Danemarca	29,8	28,9	29,2	29,7	30,9	30,7	30,2	29,2	28,8	29,4	33,2	33,3
Germania	29,5	29,7	29,7	30,4	30,8	30,1	30,1	29,0	27,9	28,1	31,5	30,7
Estonia	15,4	13,9	13,0	12,7	12,5	13,0	12,6	12,1	12,1	14,9	19,3	18,1
Irlanda	14,6	13,8	14,8	17,1	17,7	17,9	18,0	18,3	18,9	22,3	27,4	29,6
Grecia	22,7	23,5	24,3	24,0	23,5	23,6	24,9	24,8	24,8	26,2	28,0	29,1
Spania	19,8	20,0	19,7	20,0	20,3	20,3	20,6	20,5	20,7	22,1	25,3	25,7
Franța	29,9	29,5	29,6	30,5	31,0	31,4	31,5	31,3	30,9	31,3	33,6	33,8
Italia	24,7	24,6	24,8	25,2	25,7	25,9	26,3	26,5	26,6	27,7	29,9	29,9
Cipru	:	14,8	14,9	16,3	18,4	18,1	18,4	18,5	18,2	19,5	21,1	21,6
Letonia	17,1	15,7	14,7	14,3	14,0	13,2	12,8	12,7	11,3	12,7	16,9	17,8
Lituania	:	15,7	14,7	14,0	13,5	13,4	13,2	13,3	14,4	16,1	21,2	19,1
Luxemburg	20,5	19,6	20,9	21,6	22,1	22,3	21,7	20,4	19,3	21,4	24,0	22,7
Ungaria	20,6	19,9	19,5	20,4	21,3	20,8	21,9	22,5	22,7	22,9	23,5	23,1
Malta	17,8	16,6	17,5	17,6	17,9	18,6	18,4	18,3	18,0	18,4	20,0	19,8
Olanda	27,1	26,4	26,5	27,6	28,3	28,3	27,9	28,8	28,3	28,5	31,6	32,1
Austria	28,8	28,3	28,6	29,0	29,4	29,1	28,8	28,2	27,8	28,4	30,6	30,4
Polonia	:	19,7	21,0	21,1	21,0	20,1	19,7	19,4	18,1	18,6	19,2	18,9
Portugalia	20,6	20,9	21,9	22,8	23,2	23,8	24,5	24,5	23,9	24,3	27,0	27,0
România	:	13,0	12,8	13,6	13,1	12,8	13,4	12,8	13,6	14,3	17,1	17,6
Slovenia	23,9	24,1	24,4	24,3	23,6	23,3	23,0	22,7	21,3	21,4	24,2	24,8
Slovacia	20,2	19,4	18,9	19,1	18,4	17,2	16,5	16,4	16,1	16,1	18,8	18,6
Finlanda	26,3	25,1	25,0	25,7	26,6	26,7	26,7	26,4	25,4	26,2	30,4	30,6
Suedia	30,7	29,9	30,4	31,3	32,2	31,6	31,1	30,4	29,2	29,5	32,0	30,4
Regatul Unit	25,7	26,4	26,9	25,9	25,8	25,9	26,1	25,9	25,0	26,1	28,9	28,0
Islanda	18,8	19,2	19,4	21,2	23,0	22,6	21,7	21,2	21,4	22,0	25,4	24,5
Norvegia	26,9	24,4	25,4	26,0	27,2	25,7	23,7	22,4	22,5	22,0	26,1	25,6
Elveția	25,0	24,6	25,3	26,3	27,5	27,1	27,1	25,9	25,2	24,7	26,9	26,6

Cheltuielile României cu protecția socială sunt în continuă creștere (ca procent alocat din PIB) în perioada 2000-2010. Un salt important se observă între anii 2008 și 2009, când procentul crește de la 14,3% la 17,1%, iar în 2010 ajunge la 17,6% din PIB. Comparativ cu media Uniunii Europene, România se situează la o diferență semnificativă, de 11,8 puncte procentuale, la nivelul anului 2010 (media UE-27 este 29,4%).

Tabel 2. Cheltuieli cu protecția socială per capita în perioada 1999-2010 (calculat în funcție de standardul puterii de cumpărare - PPS)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE (27 țări)	:	:	:	:	:	:	6087	6318	6521	6701	6956	7185
Zona Euro (17 țări)	:	5689	5925	6217	6335	6526	6786	7040	7308	7503	7761	8030
Zona Euro (16 țări)	:	5706	5943	6235	6353	6543	6804	7058	7326	7520	7778	8049
Belgia	5775	6115	6440	6843	7008	7198	7358	7536	7772	8148	8420	8697
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	1240	1282	1418	1685	1780	1936
Cehia	2379	2544	2697	2908	3075	3147	3270	3408	3724	3650	3946	3940
Danemarca	6945	7231	7384	7803	7941	8352	8402	8577	8803	9164	9584	10292
Germania	6383	6654	6820	7132	7381	7534	7840	7912	8037	8145	8553	8894
Estonia	1168	1191	1196	1297	1420	1617	1739	1892	2122	2576	2863	2838
Irlanda	3272	3466	3890	4845	5194	5542	5850	6318	6928	7394	8270	9248
Grecia	3350	3758	4157	4427	4503	4790	5065	5394	5578	6074	6193	6224
Spania	3391	3707	3821	4118	4244	4446	4717	5069	5412	5730	6129	6284
Franța	6107	6469	6764	7201	7154	7445	7794	7990	8317	8353	8528	8891
Italia	5191	5499	5810	5795	5919	5999	6214	6558	6932	7233	7259	7337
Cipru	:	2476	2661	2949	3360	3511	3733	3971	4190	4802	4964	5099
Letonia	1106	1088	1116	1190	1252	1302	1389	1543	1564	1785	2036	2242
Lituania	:	1183	1212	1272	1379	1468	1578	1750	2134	2465	2719	2684
Luxemburg	8686	9135	9661	10608	11355	12194	12406	13063	13245	14096	14437	14896
Ungaria	1974	2060	2239	2561	2766	2834	3112	3348	3486	3656	3567	3628
Malta	2624	2746	2737	2902	2978	3120	3240	3317	3437	3661	3875	4054
Olanda	6307	6743	7001	7523	7571	7922	8187	8929	9356	9556	9809	10405
Austria	6771	7112	7128	7541	7787	8049	8094	8411	8580	8844	8998	9352
Polonia	:	1797	1972	2088	2129	2202	2274	2378	2468	2614	2735	2899
Portugalia	2977	3229	3476	3729	3820	3987	4382	4582	4691	4748	5066	5275
România	:	646	711	815	847	947	1056	1163	1405	1670	1886	1998
Slovenia	3458	3683	3859	4109	4101	4366	4524	4704	4707	4854	4981	5168
Slovacia	1814	1855	1963	2114	2113	2123	2234	2447	2720	2915	3195	3335
Finlanda	5377	5595	5697	6044	6209	6705	6862	7127	7445	7789	8175	8542
Suedia	6903	7257	7376	7819	8286	8640	8524	8826	9122	9142	9000	9240
Regatul Unit	5397	5985	6353	6343	6491	6923	7198	7412	7288	7370	7555	7676
Islanda	4659	4817	5077	5641	5969	6437	6329	6201	6460	6830	7037	6669
Norvegia	6941	7657	8093	8216	8807	9206	9439	9809	10207	10573	10761	11321
Elveția	6644	6963	7235	7773	8040	8200	8399	8600	9152	9265	9451	9905

Investiția României în protecția socială este în creștere și calculat în funcție de standardul puterii de cumpărare, însă se situează mult sub media Uniunii Europene, în 2010 valoarea alocată de România fiind de mai mult de trei ori mai mică decât media europeană (1998, comparativ cu 7185).

Tabel 3. Total cheltuieli cu beneficii sociale în perioada 1999-2010 (calculat ca procent din totalul cheltuielilor legate de protecția socială)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE (27 țări)	:	:	:	:	:	:	96,2	96,3	95,9	96,0	96,1	96,1
Zona Euro (17 țări)	:	95,6	95,5	95,6	95,7	95,6	95,6	95,7	95,7	95,7	95,7	95,8
Zona Euro (16 țări)	:	95,6	95,5	95,6	95,7	95,6	95,6	95,7	95,7	95,7	95,7	95,8
Belgia	94,8	95,1	93,9	95,2	95,4	95,3	95,4	95,1	94,9	94,3	95,0	95,0
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	96,6	96,9	96,7	96,6	96,8	97,2
Cehia	96,8	96,8	96,8	96,9	96,7	96,6	96,6	96,6	96,7	96,8	96,9	96,8
Danemarca	97,2	97,2	97,1	97,1	97,1	97,1	97,2	97,3	97,3	97,3	97,3	97,4
Germania	96,5	96,5	96,5	96,5	96,4	96,4	96,2	96,2	96,2	96,1	96,0	96,0
Estonia	98,5	98,4	98,4	98,5	98,6	98,6	98,5	98,6	98,8	98,8	98,9	98,9
Irlanda	95,4	95,2	95,4	93,1	93,1	93,1	92,9	92,8	93,5	94,3	94,9	95,8
Grecia	96,8	96,9	97,2	97,5	96,8	96,9	97,3	97,4	97,5	96,7	97,6	96,7
Spania	97,4	97,6	97,6	97,6	97,6	97,6	97,6	97,5	97,5	97,7	97,8	97,9
Franța	94,9	94,0	93,9	93,9	93,9	93,9	94,0	94,7	94,8	94,8	94,9	94,9
Italia	96,4	96,3	96,0	96,3	96,4	96,6	96,2	96,1	95,4	95,3	95,3	95,6
Cipru	:	98,5	98,4	98,0	97,8	97,9	97,9	98,1	98,2	95,5	98,3	98,4
Letonia	97,8	97,3	97,3	96,7	95,1	95,2	95,9	97,4	97,4	98,2	98,7	98,6
Lituania	:	97,0	97,1	97,1	96,8	96,8	97,0	96,7	97,3	97,2	97,1	95,9
Luxemburg	96,9	96,2	98,0	98,0	98,1	98,2	98,1	97,9	98,2	98,2	98,3	98,2
Ungaria	97,9	98,0	98,0	98,0	97,9	98,0	98,0	97,9	98,1	98,1	98,1	97,7
Malta	98,5	98,4	98,4	98,5	98,7	98,8	98,8	98,9	98,9	98,9	98,8	98,9
Olanda	94,0	93,7	93,5	93,7	93,8	93,3	93,3	93,7	94,3	94,6	94,0	94,2
Austria	97,2	97,0	97,0	97,1	97,0	97,1	96,8	97,0	96,9	96,9	97,1	97,2
Polonia	:	97,3	97,7	97,9	98,5	97,9	97,6	97,9	98,0	98,2	98,2	98,3
Portugalia	87,5	89,3	87,8	91,7	92,9	93,3	93,4	93,9	94,5	95,2	95,1	94,5
România	:	97,5	97,9	98,1	97,8	97,7	98,2	97,1	97,3	98,7	98,8	98,9
Slovenia	97,6	97,4	97,6	97,6	97,7	97,8	97,9	97,7	97,4	97,7	97,9	97,9
Slovacia	96,3	96,9	97,0	96,7	96,8	96,5	96,3	96,3	96,1	96,8	97,2	97,0
Finlanda	97,4	96,9	97,0	96,8	96,8	96,8	96,9	96,8	96,9	96,9	97,1	97,3
Suedia	98,3	98,1	97,6	97,7	98,1	98,1	98,1	98,1	98,0	98,0	98,2	98,2
Regatul Unit	95,9	96,5	96,3	97,0	98,2	98,1	98,1	98,1	96,1	96,2	97,2	97,0
Islanda	98,3	98,4	98,4	98,5	98,5	98,5	98,5	98,6	98,8	99,0	99,0	99,0
Norvegia	97,9	98,0	98,1	98,1	98,2	98,4	98,2	98,1	97,9	97,8	97,9	98,0
Elveția	90,9	90,4	90,4	90,4	90,3	92,5	92,0	92,5	92,5	92,9	92,9	91,0

Beneficiile sociale sunt constituite din ajutoare, sub formă de bunuri sau bani, oferite per gospodărie sau individual pentru reducerea supunerii la riscuri li nevoi specifice.

Beneficiile sociale consumă 98,9% din bugetul alocat protecției sociale în România, în anul 2010. Procentul este unul relativ stabil în ultimii 10 ani, înregistrând o creștere de 1,4 puncte procentuale față de anul 2000. Relativ la media Uniunii Europene, România acordă un procent mai ridicat beneficiilor sociale (din întregul buget alocat protecției sociale) cu 2,8 puncte procentuale (în 2010).

Tabel 4. Cheltuieli legate de pensii în perioada 1999-2010 (calculate ca procent din PIB)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE (27 țări)	:	:	:	:	:	:	12,2	11,9	11,7	12,0	13,0	13,0
Zona Euro (17 țări)	:	12,5	12,5	12,7	12,8	12,7	12,7	12,4	12,2	12,4	13,4	13,4
Zona Euro (16 țări)	:	12,5	12,6	12,7	12,8	12,7	12,7	12,4	12,2	12,4	13,4	13,4
Belgia	11,3	11,0	11,1	11,2	11,3	11,2	11,2	11,1	10,7	11,4	12,2	12,1
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	7,6	7,2	6,9	7,0	8,8	9,2
Cehia	8,3	8,2	8,2	8,4	8,3	7,9	8,0	8,0	7,9	8,2	9,1	9,2
Danemarca	10,8	10,5	10,6	10,7	11,1	11,0	11,0	10,7	10,7	11,0	12,0	12,3
Germania	13,0	13,1	13,2	13,4	13,6	13,5	13,4	13,0	12,4	12,4	13,2	12,8
Estonia	7,6	6,6	5,9	5,9	5,9	6,0	5,9	5,9	5,8	7,1	9,1	9,0
Irlanda	3,7	3,6	3,7	4,6	4,8	4,9	4,9	5,0	5,2	6,1	7,0	7,2
Grecia	11,3	11,1	11,9	11,8	11,5	11,7	12,2	12,1	12,3	12,7	13,5	13,9
Spania	9,6	9,6	9,4	9,3	9,2	9,1	9,1	8,9	9,0	9,3	10,2	10,8
Franța	13,4	13,0	13,0	13,0	13,1	13,2	13,3	13,1	13,1	13,4	14,3	14,4
Italia	14,8	14,3	14,3	14,5	14,6	14,6	14,6	14,6	14,5	14,9	16,0	16,0
Cipru	:	5,7	5,8	6,4	6,7	6,6	6,7	6,7	6,6	6,8	7,4	7,8
Letonia	10,7	9,6	8,7	8,3	7,5	6,9	6,4	6,2	5,3	6,0	8,4	10,0
Lituania	:	7,8	7,2	6,9	6,7	6,6	6,5	6,3	6,6	7,4	9,6	8,6
Luxembourg	10,1	9,4	9,8	10,0	10,1	9,9	9,6	8,6	8,2	8,8	9,8	9,2
Ungaria	9,0	8,7	8,7	8,9	9,2	9,3	9,8	10,0	10,5	11,0	11,2	11,0
Malta	8,4	7,9	8,7	8,5	8,7	9,0	9,2	9,2	9,0	9,1	9,6	10,0
Olanda	12,8	12,5	12,4	12,7	12,8	12,8	12,5	12,3	12,1	12,0	12,8	12,9
Austria	14,3	14,2	14,4	14,5	14,6	14,4	14,2	14,0	13,8	14,0	15,0	15,0
Polonia	:	12,6	13,6	13,7	13,8	13,3	12,7	12,5	11,6	11,6	11,9	11,9
Portugalia	9,7	10,1	10,4	10,9	11,4	11,9	12,3	12,6	12,6	13,2	14,1	14,2
România	:	6,1	6,2	6,7	6,0	6,2	6,2	6,0	6,4	7,6	9,4	9,5
Slovenia	10,9	11,0	11,1	11,3	10,7	10,5	10,3	10,3	9,7	9,6	10,8	11,2
Slovacia	7,5	7,5	7,4	7,4	7,3	7,4	7,5	7,4	7,3	7,2	8,5	8,4
Finlanda	11,1	10,6	10,6	10,9	11,3	11,2	11,2	11,1	10,8	10,8	12,6	12,7
Suedia	11,8	11,3	11,3	11,5	12,2	12,1	12,2	11,8	11,6	11,8	12,9	12,1
Regatul Unit	11,2	11,9	11,5	10,9	10,7	10,6	10,7	10,7	10,2	11,3	12,2	12,2
Islanda	5,9	6,2	6,1	6,6	7,3	7,1	7,0	6,8	7,0	7,2	8,3	7,9
Norvegia	8,7	7,6	7,7	8,3	8,6	8,3	7,9	7,6	7,7	7,5	8,7	8,3
Elveția	12,0	11,8	12,2	12,4	12,8	12,6	12,7	12,2	12,0	11,6	12,4	12,2

Procentul alocat din PIB pentru pensii este în creștere semnificativă în România, începând cu anul 2007, când se situa la 6,4%, ajungând în 2010 la 9,5%. Procentul este mai scăzut decât media Uniunii Europene în 2010, cu 3,5 puncte procentuale.

Tabel 5. Cheltuieli legate de administrare în sectorul protecției sociale în perioada 1999-2010 (calculat ca procent din totalul cheltuielilor legate de protecția socială)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UE (27 țări)	:	:	:	:	:	:	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0
Zona Euro (17 țări)	:	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,4	3,3	3,4	3,4
Zona Euro (16 țări)	:	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,4	3,3	3,4	3,4
Belgia	3,7	3,3	4,0	3,5	3,4	3,3	3,3	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	2,5	2,4	2,5	2,5	2,4	2,1
Cehia	3,2	3,2	3,2	3,1	3,3	3,4	3,4	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2
Danemarca	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6
Germania	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	3,7
Estonia	1,5	1,6	1,6	1,5	1,4	1,4	1,5	1,4	1,2	1,2	1,1	1,1
Irlanda	4,4	4,6	4,4	6,8	6,8	6,8	6,9	7,0	6,4	5,5	5,0	4,1
Grecia	3,1	3,1	2,8	2,5	3,1	3,1	2,7	2,6	2,5	3,3	2,4	3,2
Spania	2,3	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0
Franța	4,0	4,3	4,2	4,1	4,1	4,0	4,1	4,2	4,1	4,0	4,3	4,3
Italia	2,7	2,8	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,8	2,8	2,7	2,6	2,6
Cipru	:	1,5	1,6	1,6	1,8	1,7	1,7	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2
Letonia	2,1	2,3	2,1	2,1	2,2	2,1	2,2	1,9	1,8	1,8	1,3	1,3
Lituania	:	2,3	2,4	2,6	3,0	3,1	2,9	3,1	2,7	2,8	2,4	2,3
Luxembourg	2,4	2,4	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5
Ungaria	2,1	2,0	2,0	2,0	2,1	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9	1,9	2,3
Malta	1,2	1,3	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1
Olanda	4,6	5,0	4,9	4,7	4,9	4,9	5,1	5,0	4,6	4,2	4,5	4,4
Austria	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7
Polonia	:	2,4	2,2	2,0	1,3	1,9	2,2	2,0	1,9	1,8	1,7	1,6
Portugalia	2,6	2,6	2,7	2,6	2,6	2,2	2,1	2,1	2,1	2,0	1,8	1,8
România	:	2,1	1,6	1,4	1,8	2,1	1,6	2,8	2,6	1,3	1,1	1,0
Slovenia	1,7	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	2,2	2,1	2,0	1,8	1,8
Slovacia	3,6	3,1	2,9	3,2	3,2	3,4	3,5	3,6	3,9	3,2	2,7	2,8
Finlanda	2,6	3,1	3,0	3,2	3,2	3,2	3,1	3,2	3,1	3,1	2,9	2,7
Suedia	1,7	1,9	2,4	2,3	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	1,8	1,8
Regatul Unit	3,2	2,9	2,9	3,0	1,8	1,9	1,9	1,9	1,5	1,5	1,5	1,6
Islanda	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,2	1,0	1,0	1,0
Norvegia	2,1	2,0	1,9	1,8	1,8	1,6	1,8	1,8	2,0	2,0	1,9	1,9
Elveția	4,8	4,7	4,6	4,6	4,5	5,0	5,3	5,4	5,6	5,3	5,1	5,3

Cheltuielile legate de administrare în sectorul protecției sociale sunt în scădere (ca procent din totalul cheltuielilor legate de protecția socială), cea mai abruptă scădere înregistrându-se între anii 2007 și 2008, de la 2,6% la 1,3%. În 2010, indicatorul se situează la 1%, mai scăzut decât media UE-27 (3%).

Tabel 6. Cheltuieli cu îngrijirea persoanelor vârstnice în perioada 1999-2008 (calculat ca procent din PIB)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
UE (27 țări)	:	0,41	0,41	0,45	0,47	0,49	0,48	0,46	0,41	0,41
Belgia	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05
Bulgaria	:	0	0	0	0	0	0,03	0,03	0,03	0,04
Cehia	0,4	0,43	0,42	0,44	0,34	0,35	0,33	0,33	0,48	0,54
Danemarca	1,7	1,64	1,67	1,72	1,75	1,77	1,74	1,73	1,57	1,68
Germania	0,19	0,18	0,18	0,18	0,17	0,17	0,16	0,16	0,15	0,15
Estonia	0,17	0,13	0,11	0,11	0,09	0,09	0,08	0,08	0,07	0,08
Irlanda	0,16	0,18	0,22	0,22	0,22	0,23	0,22	0,22	0,22	0,25
Grecia	0,08	0,09	0,08	0,08	0,09	0,09	0,1	0,1	0,09	0,09
Spania	0,16	0,21	0,2	0,24	0,31	0,32	0,33	0,36	0,38	0,45
Franța	0,17	0,17	0,16	0,26	0,31	0,32	0,32	0,33	0,34	0,35
Italia	0,1	0,1	0,11	0,12	0,12	0,12	0,11	0,12	0,13	0,14
Cipru	:	0,04	0,04	0	0	0	0	0	0	0
Letonia	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,17
Lituania	0,13	0,13	0,12	0,1	0,13	0,13	0,15	0,19	0,27	0,44
Luxemburg	0,03	0,02	0	0	0	0	0	0	0	0
Ungaria	0,27	0,28	0,29	0,34	0,41	0,38	0,38	0,35	0,33	0,32
Malta	0,54	0,49	0,51	0,54	0,55	0,57	0,58	0,6	0,57	0,52
Olanda	0,61	0,66	0,6	0,66	0,67	0,87	0,87	0,82	0,85	0,72
Austria	0,9	1,01	0,98	0,96	0,97	0,97	0,96	0,98	0,95	1
Polonia	:	0,23	0,26	0,24	0,25	0,23	0,23	0,23	0,22	0,22
Portugalia	0,15	0,17	0,2	0,21	0,23	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
România	:	0,03	0,03	0,03	0,02	0,01	0,01	0,02	0,03	0,04
Slovenia	0,25	0,25	0,25	0,25	0,18	0,19	0,18	0,16	0,15	0,15
Slovacia	0,37	0,29	0,3	0,29	0,28	0,39	0,4	0,39	0,36	0,36
Finlanda	0,63	0,62	0,63	0,64	0,67	0,71	0,68	0,68	0,67	0,69
Suedia	2,35	2,32	2,41	2,52	2,55	2,44	2,37	2,35	2,25	2,33
Regatul Unit	0,78	0,81	0,84	0,9	0,95	1,01	0,99	0,87	0,55	0,56
Islanda	1,31	1,31	1,28	1,59	1,58	1,79	1,76	1,75	0,3	0,3
Norvegia	1,87	1,7	1,8	1,77	1,79	1,72	1,6	1,56	1,6	1,61
Elveția	0,28	0,27	0,28	0,3	0,31	0,3	0,3	0,29	0,29	0,31

În 2008, România înregistrează cel mai mare procent din PIB din perioada 2000-2008 alocat cheltuielilor cu întreținerea persoanelor vârstnice, de 0,04%. Cu toate acestea, procentul este de 10 ori mai mic decât media Uniunii Europene (situată la 0,41% în 2008).

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU EVALUARE ȘI STRATEGIE

Statul social

RAPORT DE CERCETARE

Metodologie

Volumul eșantionului:

1.940 indivizi de 18 ani și peste

Tipul eșantionului:

Multi-stratificat, probabilist

Reprezentativitate:

Eroare maximă tolerată de $\pm 2,2\%$

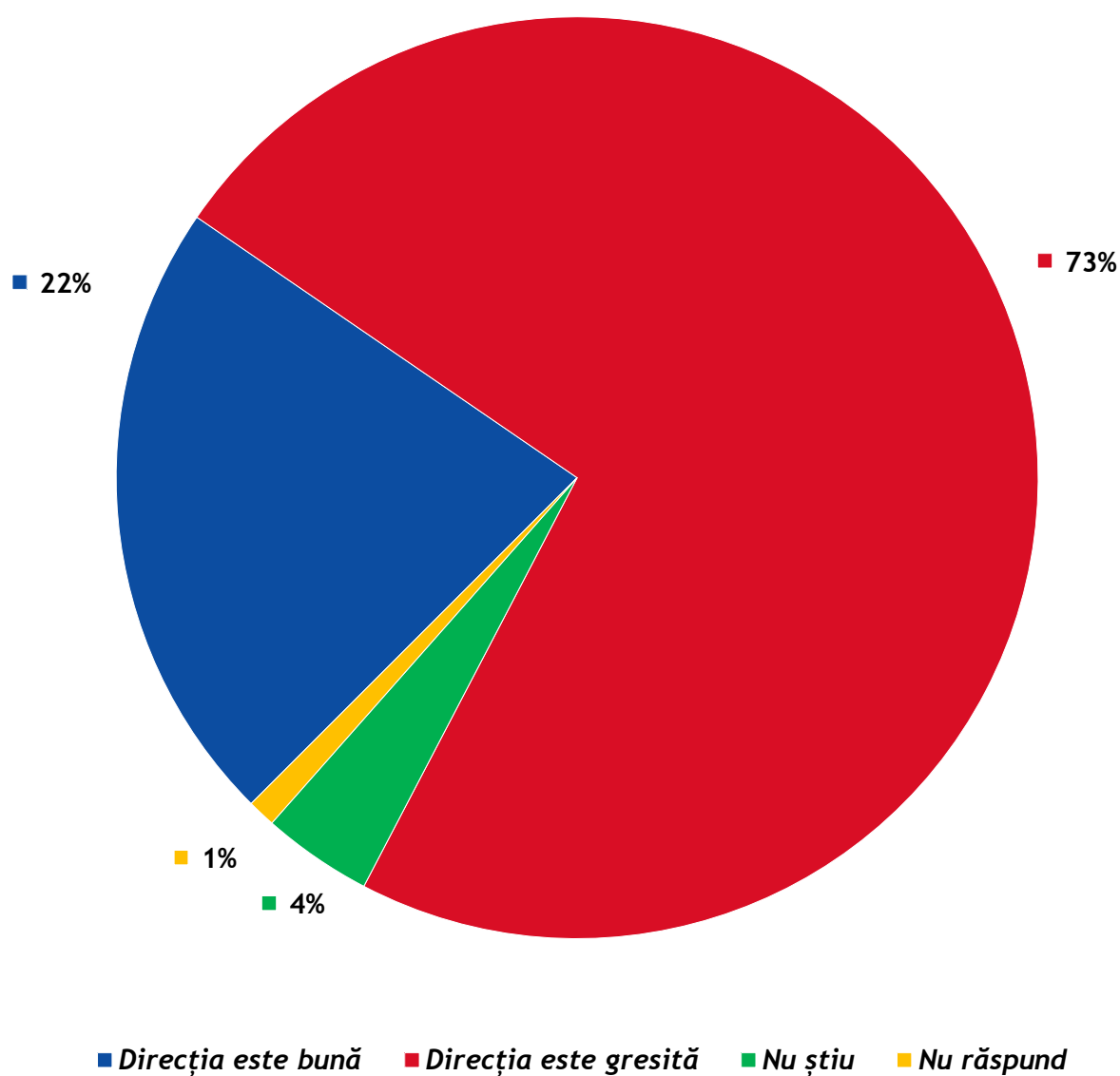
Metoda de culegere a datelor:

Computer Assisted Telephone Interview (CATI)

Perioada de culegere a datelor:

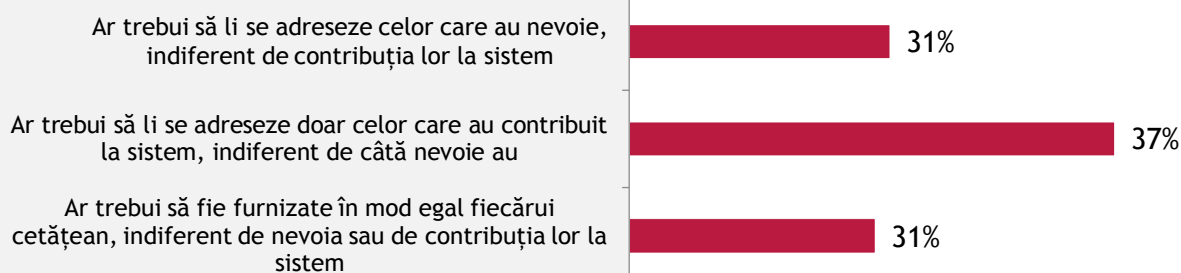
21-22 martie 2013

Credeți că în România lucrurile merg într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?

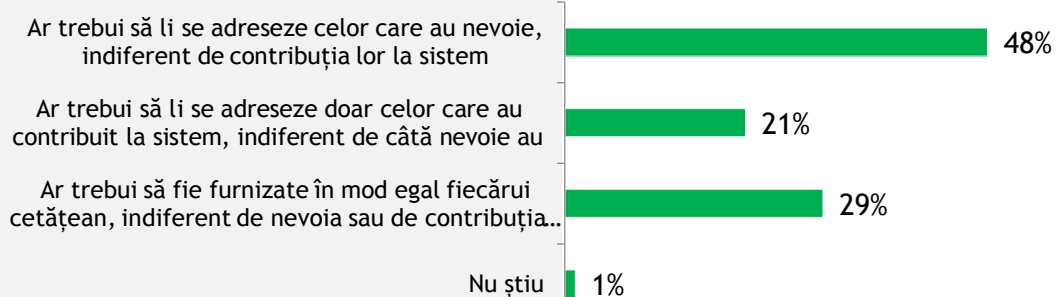

Care dintre aceste căi credeți că este cea mai potrivită pentru a decide cine ar trebui să obțină următoarele beneficii sau servicii?

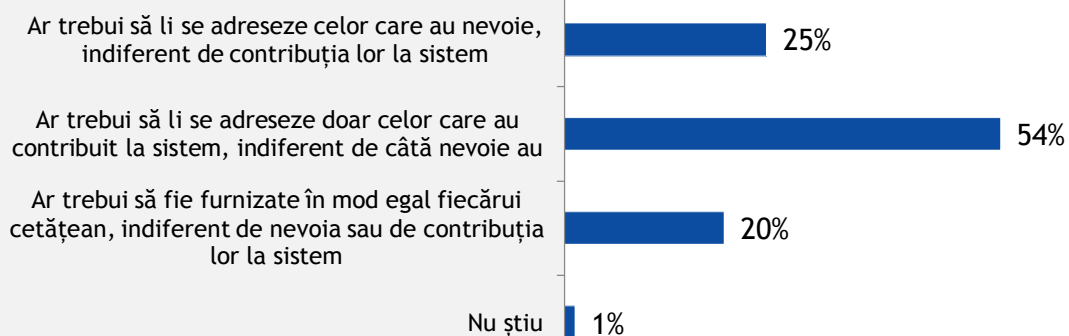
Pensii sociale

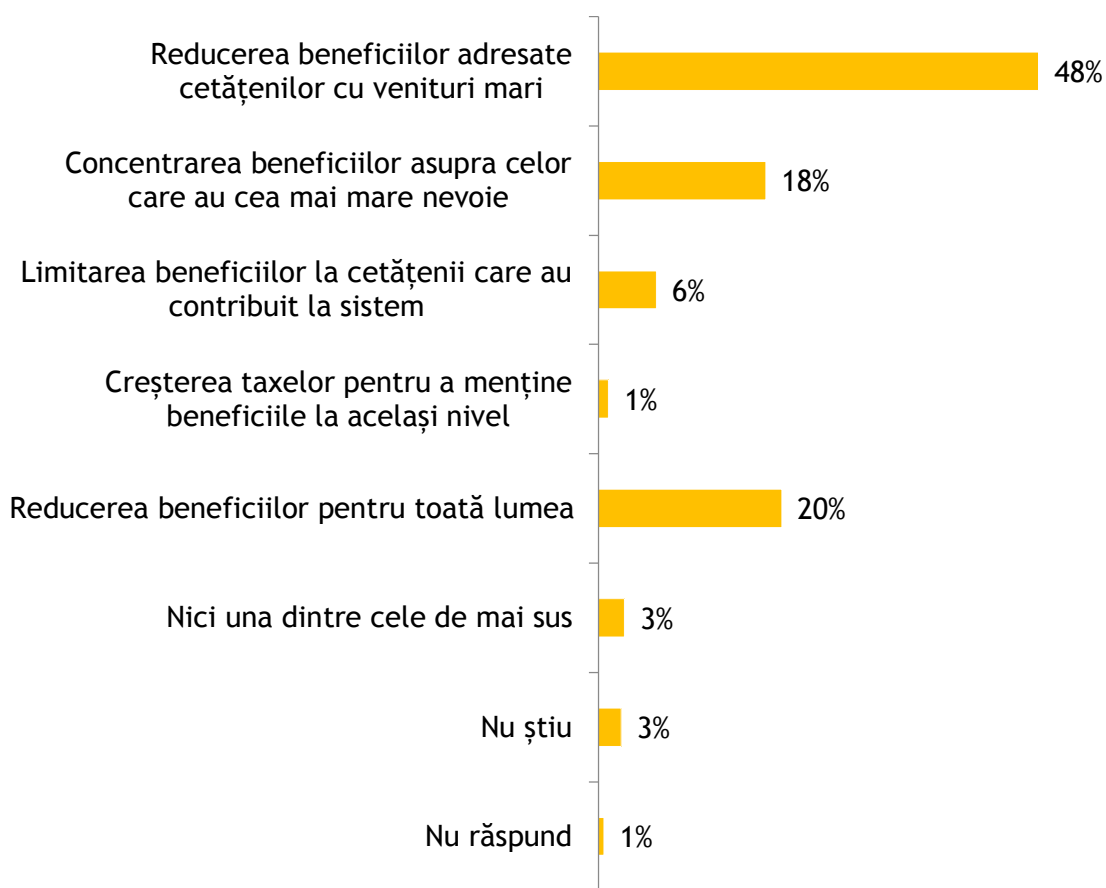
Locuințe sociale

Ajutor de șomaj

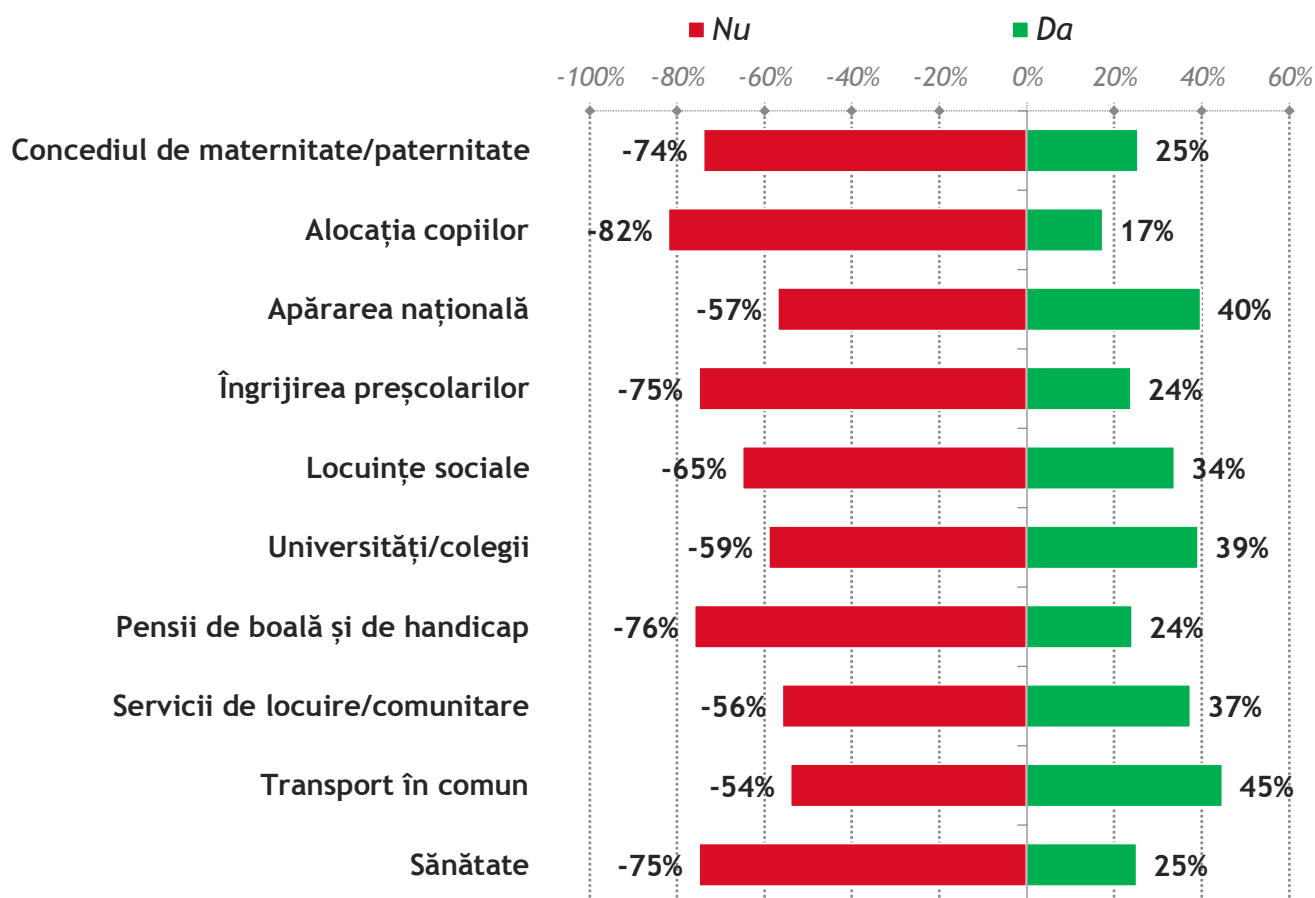

Gândindu-vă la bugetul de stat al României și la situația economică actuală, care dintre următoarele ar trebui să fie principala reacție a guvernului?

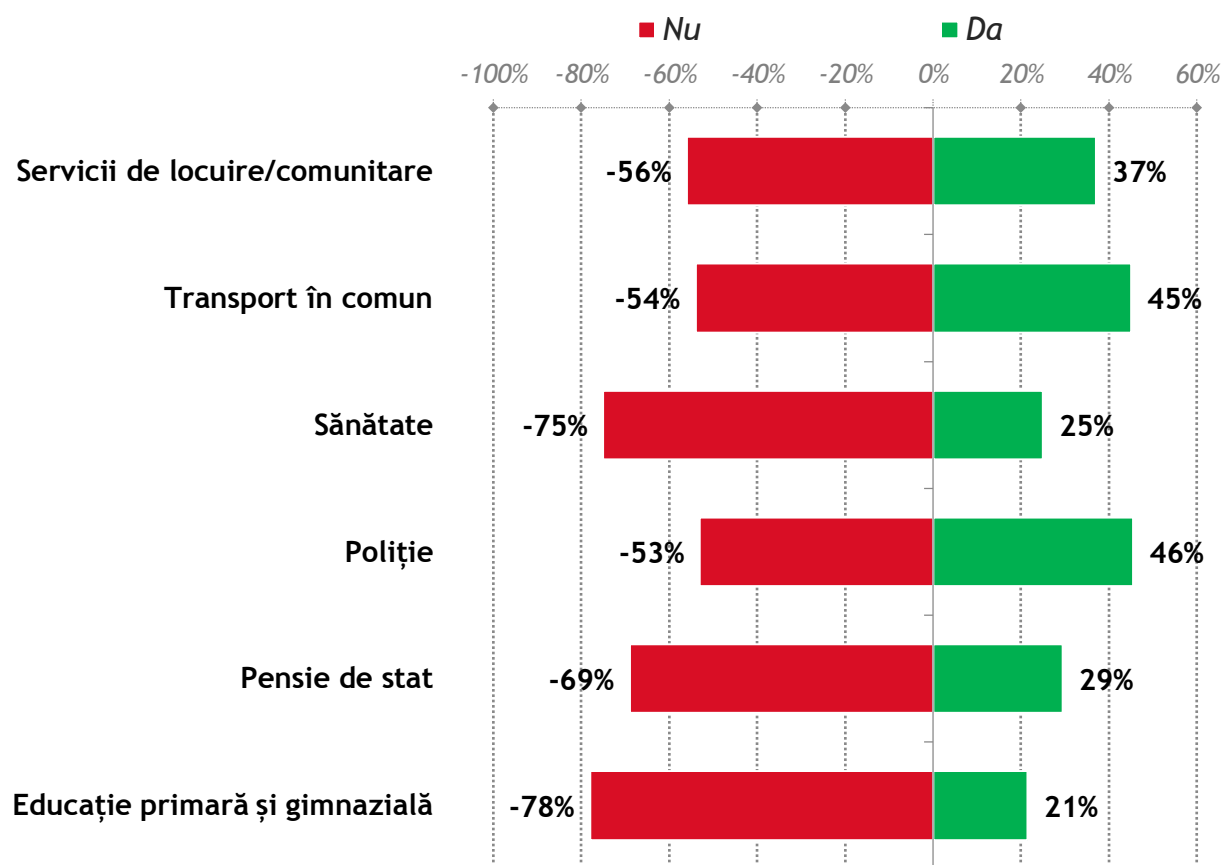
În care dintre următoarele domenii ați susține o reducere a cheltuielilor publice pentru ca altele să primească fonduri suplimentare?

Diferențele până la 100% le reprezintă non-răspunsurile

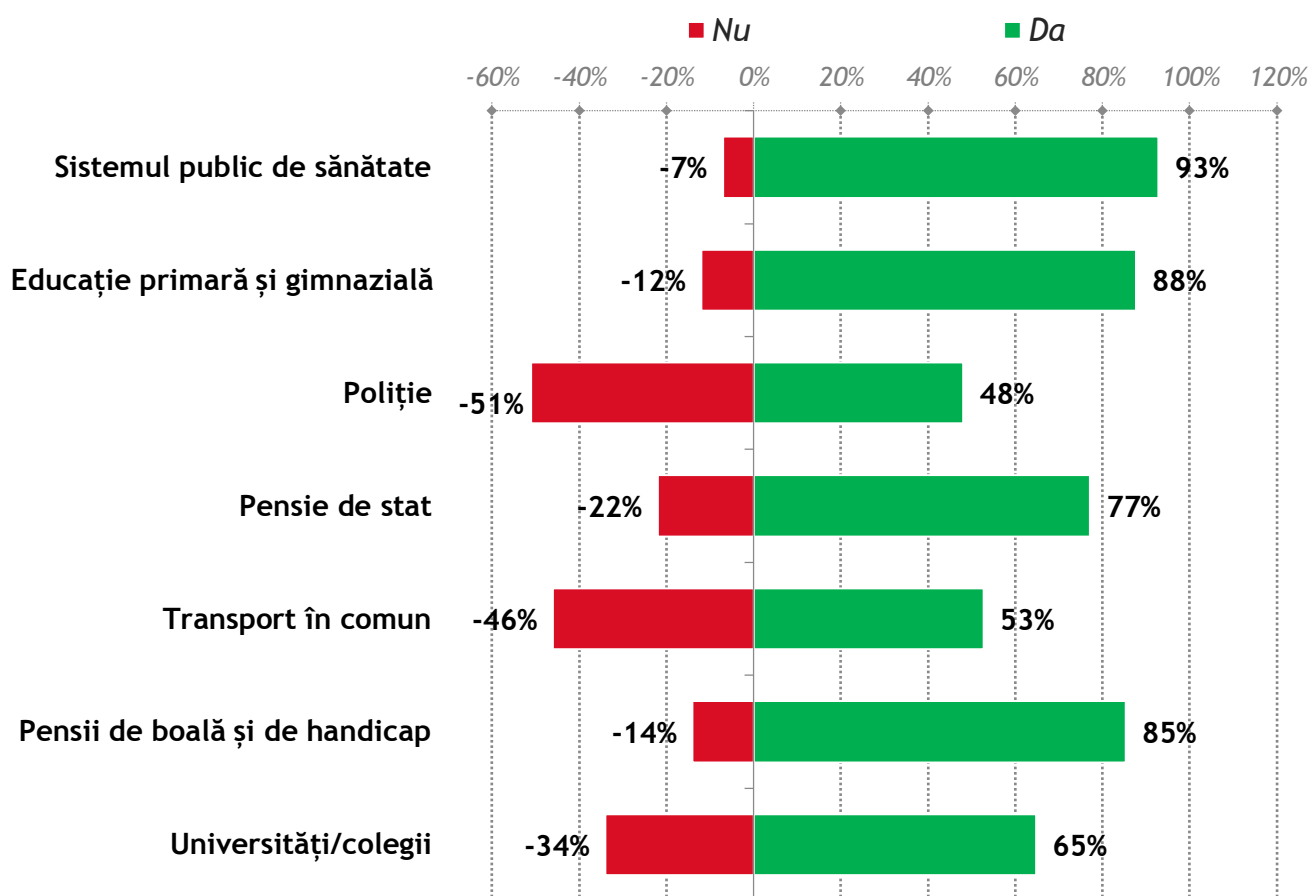
În care dintre următoarele domenii ați susține o reducere a cheltuielilor publice pentru ca altele să primească fonduri suplimentare?

Diferențele până la 100% le reprezintă non-răspunsurile

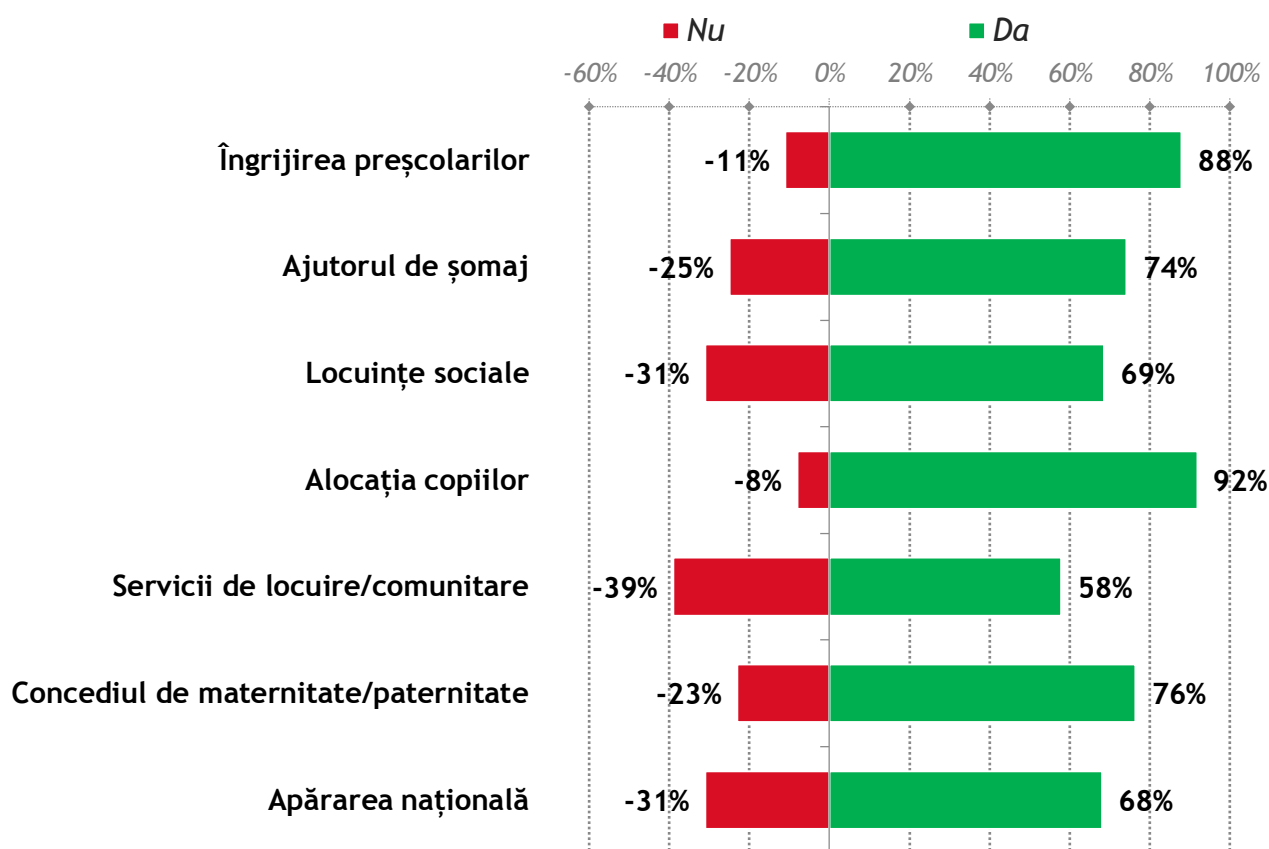
În care dintre următoarele domenii ați susține alocarea unor fonduri suplimentare provenite din reduceri din alte domenii?

Diferențele până la 100% le reprezintă non-răspunsurile

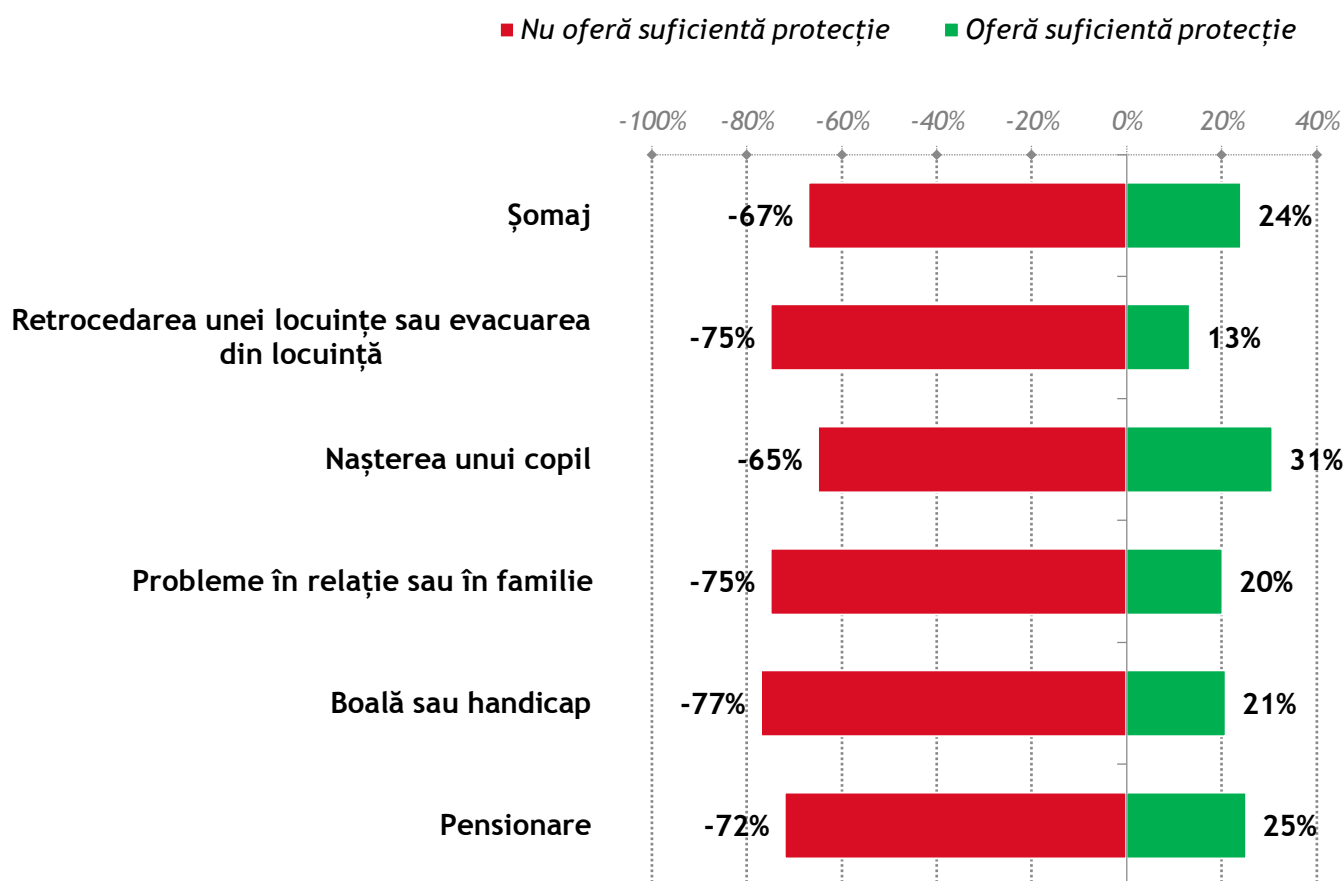
În care dintre următoarele domenii ați susține alocarea unor fonduri suplimentare provenite din reduceri din alte domenii?

Diferențele până la 100% le reprezintă non-răspunsurile

Pentru care dintre următoarele situații sau evenimente credeți că actualul sistem de asistență socială nu oferă suficientă protecție?

Diferențele până la 100% le reprezintă non-răspunsurile

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU EVALUARE ȘI STRATEGIE

Prezentare

Institutul Român pentru Evaluare și Strategie - IRES este o premieră pe piața din România prin complexitatea serviciilor oferite: consultanța de identitate, cercetări sociologice, realizare de campanii publicitare și audit în domeniul publicității, consultanță și analiză politică, monitorizare și audit media.

Echipa IRES este formată din specialiști de primă marcă: sociologi, politologi, jurnaliști, artiști plastici. Experiența participării în proiecte de importanță națională și internațională ne recomandă ca fiind una dintre cele mai competitive și profesionale echipe existente pe piața cercetării sociale și de marketing din România și extrapolând puțin chiar din Republica Moldova.

Prioritatea noastră o reprezintă clienții noștri. Fiind încrezători într-o colaborare bazată pe principiile care ne definesc: competitivitate, încredere, calitate, IRES tratează cu maximă atenție fiecare cerință individuală a clienților, dezvoltând concepții potrivite fiecărui proiect în parte. Diversitatea domeniilor în care ne desfășurăm activitatea este o provocare.

Serviciile pe care le oferim clienților noștri se fundamentează pe sondaje de opinie, studii de piață și analize calitative, riguros realizate, dar și pe competența specialiștilor noștri recomandată de experiența a peste 10 ani de activitate în domeniu.

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU EVALUARE ȘI STRATEGIE

Calea Turzii nr. 150, Cluj-Napoca, județul Cluj
Tel.: +40-364-710-701, Fax.: +40-264-438-638
Email: office@ires.com.ro
Website: www.ires.com.ro

